

Eija Halminen

VAPAAEHTOISTYÖN RISKIEN ARVIOINTI

Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto
2012

VAPAAEHTOISTYÖN RISKIEN ARVIOINTI RAUMAN FRISKI TUULT RY:LLE

Halminen, Eija
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma
Tammikuu 2013
Ohjaaja: Pirilä, Ritva
Sivumäärä:25
Liitteitä:7

Asiasanat: Riskien arviointi, vapaaehtoistyö

Tämän tutkimusluontoisen ja työelämälähtöisen opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vapaaehtoistyöntekijöiden kokemuksia vapaaehtoistyön riskeistä työssään ja työympäristössään Rauman Friski Tuult ry:ssä. Opinnäytetyön tavoitteena on parantaa vapaaehtoistyöntekijöiden työhyvinvointia ja työssä jaksamista. Opinnäytetyön avulla tunnistettiin ja tuotiin näkyväksi vapaaehtoistyössä ilmeneviä riskitekijöitä, jolloin niihin voidaan puuttua ja tehdä korjauksia.

Tutkimuksen kohderyhmän muodostivat Friski Tuult ry:ssä toimivat vapaaehtoistyöntekijät. Tutkimukseen osallistui 12 vapaaehtoistyöntekijää, kaksi naista ja 10 miestä. Tutkimus oli kvantitatiivinen ja toteutettiin strukturoituna kyselytutkimuksena.

Tutkimustulosten mukaan vapaaehtoistyöntekijät kokivat työssään henkisen hyvinvoinnin osa-alueella eniten riskitekijöitä. Työssä koettiin suurimmaksi henkisen hyvinvoinnin riskitekijöiksi fyysisen väkivallan uhka, häirintä ja epäasiallinen kohtelu.

Tutkimusta tulisi syventää riskien suuruuden määrittämisellä. Vapaaehtoistyöntekijöiden kannalta voitaisiin tutkia henkisen hyvinvoinnin merkitystä työssä jaksamisen kannalta.

RISK ASSESSMENT FOR VOLYNTARY WORK AT FRISKI TUULT ASSOCIATION

Halminen, Eija
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing
January 2013
Supervisor: Pirilä, Ritva
Number of pages: 25
Appendices: 7

Keywords: Risk assessment, Voluntary work

This thesis presents a work life based study on the risks the volunteer workers at the Friski Tuult Association in Rauma have been exposed to either at work or in their work environment. The aim of this thesis was to enhance both the overall well-being and coping at work among the workers in volunteer programs. The other objective was to recognize and to disclose various risk factors so that these potential weaknesses could be duly addressed and the necessary measures to manage these risks could be properly implemented.

Target group of this study comprised all the volunteer workers, two women and ten men, currently involved in the Friski Tuult Association's program. This study employed a quantitative approach, for which the data were collected through a structured questionnaire.

Results indicate that the volunteer workers considered their working environment to pose the highest risk for their mental well-being. According to the findings the biggest risk factors related to mental well-being of volunteer workers are threat of physical violence, harassment and inappropriate behavior.

Now that the potential risks have been disclosed further study, with more focus on establishing the extent of the risk, is suggested. In future research it might also be interesting to investigate the significance and impact of mental well-being on coping with the daily stresses volunteer workers encounter at their work.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	TYÖSUOJELU	6
3	RISKIEN ARVIOINTI JA TUNNISTAMINEN	6
3.1	Työn vaaratekijät	8
3.1.1	Tapaturman vaara.....	8
3.1.2	Ergonomiset vaaratekijät.....	8
3.1.3	Fysikaaliset vaaratekijät	9
3.1.4	Biologiset ja kemialliset vaaratekijät	10
3.1.5	Henkinen kuormittuminen.....	10
4	VAPAAEHTOISTYÖ.....	11
5	TUTKIMUSONGELMAT	12
6	TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN	12
6.1	Tutkimusmenetelmä ja kohderyhmä.....	12
6.2	Tutkimusmenetelmä.....	13
6.3	Aineiston keruu.....	13
6.4	Aineiston analysointi	14
7	TUTKIMUS TULOKSET.....	15
8	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS.....	20
9	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	22

LÄHTEET

LIITTEET

1 JOHDANTO

Valitsin opinnäytetyön aiheen vapaaehtoistyön riskien arviointi, koska aihe herätti mielenkiintoa. Aihe oli työelämälähtöinen. Aihe valittiin SAMK:n opinnäytetöiden aihepankista. Otin yhteyttä kohdeorganisaatioon Rauman Friski Tuult Ry:n toiminnanjohtajaan ja sovimme opinnäytetyön tekemisestä. Aihe on tarpeellinen ja ajankohtainen kohdeorganisaatiolle.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vapaaehtoistyöntekijöiden kokemuksia vapaaehtoistyön riskeistä työssään ja työympäristössään. Tavoitteena oli, että riskejä tunnistamalla pystytään parantamaan vapaaehtoistyöntekijöiden työhyvinvointia ja sitoutumista työhön. Riskien tunnistamisen ja arvioinnin jälkeen pystytään puuttumaan riskeihin ja poistamaan niitä. Puuttamalla riskeihin minimoidaan terveyttä uhkaavia vaaratekijöitä. Vapaaehtoistyöntekijöiden työhyvinvointi ja terveys turvataan ja työssä jaksaminen kasvaa.

Työnantajan on velvollinen huolehtimaan tarpeellisilla toimenpiteillä työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä. Työnantajan on otettava huomioon työhön, työolosuhteisiin ja muuhun työympäristöön, samoin kuin työntekijän henkilökohtaisiin edellytyksiin liittyvät erityispiirteet. Työnantajan on säännöllisesti tarkkailtava työympäristöä, työyhteisön tilaa ja työtapojen turvallisuutta.(Työsuojelulaki 2002/738,8 §.)

Työnantajan on tarkkailtava kaikkien toteutettujen toimintojen vaikutusta työn turvallisuuteen ja terveellisyys. Työnantajan on työn ja toiminnan luonne huomioon ottaen riittävän järjestelmällisesti selvitettävä ja tunnistettava työstä, työtilasta muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat haitta- ja vaaratekijät sekä, milloin niitä ei voida poistaa ja arvioitava niiden merkitystä työntekijöiden turvallisuudelle ja terveydelle.(Työsuojelulaki 2002/738, 8 §.)

2 TYÖSUOJELU

Työsuojelutyön perustehtävänä on ylläpitää ja edistää työntekijöiden työturvallisuutta, terveyttä ja työ- ja toimintakykyä sekä ehkäistä työtapaturmia ja ammattitauteja työympäristössä. Työsuojelutyöllä parannetaan työntekijöiden terveydentilaa. Työsuojelulla lisätään työelämän tasa-arvoisuutta ja osallistumismahdollisuuksia. (Työterveyslaitos 2006, 8.) Työsuojelutoiminnassa periaatteena on vaara- ja haittatekijöiden syntymisen estäminen ja poistaminen. Jos ei vaara- ja haittatekijöiden syntymisen estäminen ja poistaminen ole mahdollista, vaara- ja haittatekijät on korvattava vähemmän vaarallisilla tai haitallisilla menetelmillä, välineillä tai aineilla. Työpaikalla työnantajan on tunnettava työpaikan työolosuhteet kuten työilmapiiri, ergonomia ja fyysinen työympäristö sekä työntekijöiden työkykyyn vaikuttavat tekijät, jotta työsuojelusta voidaan huolehtia riittävällä tasolla. (Työturvallisuuskeskus 2003, 13.)

3 RISKIEN ARVIOINTI JA TUNNISTAMINEN

Riskienarviointi on työsuojelun ja turvallisen työympäristön luomisen perustyötä. Riskienarvioinnilla pyritään selvittämään työssä ilmeneviä vaaroja ja vaaratilanteita sekä pohtimaan niiden merkitystä niin terveydelle kuin työpaikan turvallisuudellekin. Riskien arvioinnista tulee aina tiedottaa työntekijöitä ja on tärkeää selvittää syy, miksi työoloja selvitetään. Paras hyöty riskienarvioinnista saadaan, jos työntekijät otetaan aktiivisesti mukaan yhteistyöhön kehittämään työpaikkaa paremmaksi ja turvallisemmaksi. Työntekijät ovat työkohteensa parhaita asiantuntijoita: Heillä on hyvät edellytykset tehdä ehdotuksia siitä miten työ voitaisiin tehdä turvallisimmin. (Hanheila, Liuhamo, Madetoja, Pääkkönen, Rantanen & Räikkönen 2007, 30- 32.)

Työn riskienarvioinnilla tarkoitetaan myös työssä esiintyvien vaara- ja haittatekijöiden tunnistamista, vaarojen aiheuttamien riskien suuruuden määrittämistä ja niiden merkityksen arviointia. Riskienarvioinnin tavoitteena on kartoittaa työpaikan työturvallisuusvaarat ja tehdä tarvittavat korjaavat ja ennakoivat toimenpiteet asetetun työturvallisuustason saavuttamiseksi. Työn vaaratekijöillä tarkoitetaan sellaisia työssä

esiintyviä tekijöitä tai ilmiöitä, jotka voivat aiheuttaa haitallisen tapahtuman. Haitallinen tapahtuma voi olla tapaturma, ammattitauti, onnettomuus tai fyysinen, psyykinen tai sosiaalinen kuormittuminen. Riski on vaaratekijän aiheuttaman haitallisen tapahtuman todennäköisyyden ja vakavuuden yhdistelmä. Työturvallisuuslaissa veloitetaan työnantajaa selvittämään ja tunnistamaan työstä, työtilasta, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista aiheutuvat vaaratekijät. (Työturvallisuuskeskus 2010, 21- 22.)

Riskien arviointi on ennakoivaa työsuojelua. Kattavalla ja huolella tehdyllä riskien arvioinnilla saadaan todenmukainen kuva työstä, työtiloista, muusta työympäristöstä ja työolosuhteista johtuvista, työntekijän terveyttä ja turvallisuutta uhkaavista vaaratekijöistä. (Porkka & Myllymaa 2007, 11- 28.) Vaarojen selvittämisellä ja riskien arvioinnilla kerätty tieto antaa kokonaiskuvaa työpaikan työturvallisuudesta ja työterveydestä ja lähtökohdat työpaikan työsuojelutavoitteiden asettamiselle ja valmiudet toiminnan kohdentamiselle keskeisiin kehittämiskohteisiin (Työturvallisuuskeskus 2010, 21).

Kuormittavien työolotekijöiden ehkäisy ja hallinta tukevat työntekijän mielenterveyttä ja työssä jaksamista (Honkonen 2010, 70). Onnistunutta riskien arviointia ei takaa turvallisia työoloja. Turvallisuutta edistävien päätösten pitää olla kaikkien tiedossa ja ne pitää toteuttaa. Turvallisuuden tavoittelu tulee näkyä työpaikalla päivittäin. Työpaikalla tulee olla selkeät turvallisuusmääräykset, joita noudatetaan joka tilanteessa. Turvamerkinnöiden, kylttien ja opasteiden tulee olla moitteettomassa kunnossa. Työpaikalla huolehditaan siisteydestä ja järjestyksestä, jolla vähennetään työtapaturmien syntyä ja vaaraa. Turvallisuuteen liittyvät asiat tulevat tutuiksi, kun esimiehet ja työntekijät puhuvat turvallisuusasioista säännöllisesti arkipäiväisen työn lomassa. Työturvallisuutta edistävässä ja ylläpitävässä työpaikassa työntekijöiden ääni tulee kuulluksi ja työntekijöitä informoidaan aktiivisesti työturvallisuusasioista. (Hanhela ym 2007, 12- 13.)

3.1 Työn vaaratekijät

Työympäristön vaaratekijöitä ovat tapaturmavaarat, fysikaaliset, kemialliset ja biologiset vaaratekijät sekä fyysiset vaaratekijät ja työn henkinen kuormittavuus. Vaarojen tunnistaminen on riskien arvioinnin tärkein osa-alue, sillä tunnistamattomia riskejä ei voi hallita. Tärkeää on että kaikki vaaratekijät tunnistetaan ja selvitetään ketkä ovat vaaralle alttiina ja missä tilanteissa vaaroja esiintyy. (Pääkkönen 2010, 151.)

3.1.1 Tapaturman vaara

Työtapaturmiksi luetaan työpaikalla ja työmatkalla sattuneet henkilövahingot. Tapaturman taustalla on yleensä puutteita ja häiriöitä organisaation toimintatavoissa ja työympäristössä. Vaara kasvaa esimerkiksi huolto- ja korjaustöissä. Tapaturmia aiheuttavat tavallisemmin kappaleet ja esineet kuten sirut ja roskat sekä nostettavat ja siirrettävät taakat. Yleisimpiä tapaturman syitä ovat liukastuminen ja kompastuminen, esineisiin satuttaminen sekä ylikuormittuminen. Tapaturmien seurauksena useimmiten syntyviä vammoja ovat nyrjähdykset ja venähdykset, naarmut, haavat sekä ruhjevammat. (Työturvallisuuskeskus 2003, 48.)

3.1.2 Ergonomiset vaaratekijät

Tavallisimpia työn ergonomisia vaaratekijöitä ovat ruumiillisesti rasittava työ, taakkojen käsittely, staattiset tai hankalat työasennot, jatkuva paikallaan istuminen ja jouten olo tai seisominen, käsien vääränlainen voimankäyttö tai toistotyö. Kuormittuneisuus vaihtelee rasituslähteen ja rasituksen voimakkuuden mukaan. Haitalliset seuraukset syntyvät, kun työn vaatimusten ja työntekijän suoritusedellytysten välillä on suuri ja pitkään kestävä epäsuhta. (Hanhela ym 2007, 80.)

Työn vaaratekijöitä, jotka vaikuttavat työntekijän fyysiseen terveyteen, työkykyyn ja hyvinvointiin ovat muun muassa työmenetelmät, työasennot, työn fyysinen raskaus, työssä vaadittava tarkkaavaisuus, työvälineet sekä työympäristön, työyhteisön ja työntekijän ominaispiirteet (Työturvallisuuskeskus 2003, 120).

3.1.3 Fysikaaliset vaaratekijät

Yleisimpiä fysikaalisia vaaratekijöitä ovat melu, värinä, lämpöolojen ongelmat ja ionisoivat ja ionisoimattomat sähkömagneettiset säteilyt. Melu on fyysikkallisista tekijöistä yleisin ammattitautien aiheuttaja. (Työturvallisuuskeskus 2010, 40.)

Melu on ääntä, jonka ihminen kokee epämiellyttävänä tai häiritsevä. Melun voimakkuus ilmoitetaan desibeleinä. Voimakkaalle, yli 85 desibelin melulle altistuu lähes joka viides työntekijä Suomessa. Yksilöllinen herkkyys melulle vaihtelee, ja joillekin henkilöille voi kuulon heikkenemistä aiheuttaa jo noin 75 desibelin melu. Värinä on kiinteissä kappaleissa etenevää värähtelyä, joka kohdistuu ihmisen koko kehoon tai vain käsiin. Käsiin kohdistuvaa värinää synnyttävät, joko käsityökalun iskut edestakaisesta liikkeestä, työkoneista aiheutuva värinä, joko seisonta alustan tai istuimen välityksellä. Työpaikalla tulee olla riittävä ja sopiva valaistus. Varavalistus tulee olla tärkeillä poistumisreiteillä ja ikkunattomissa ja suljetuissa tiloissa sekä riittävästä ulkovalaistuksesta tulee huolehtia. Hyvä ja riittävä valaistus auttaa työntekijöitä hahmottamaan ympäristöään ja saamaan ympäristöstä tärkeää tietoa, jotta voivat suoriutua tehtävistään ja liikkua työtiloissa turvallisesti. (Työturvallisuuskeskus 2003, 63- 75.)

Fysikaalisista vaaratekijöistä säteilyt jaetaan ionisoivaan ja ionisoimattomaan säteilyyn. Röntgensäteily, gammasäteily ja radonsäteily ovat ionisoivaa säteilyä. Ionisoimattomia säteilyä ovat ultraviolettisäteily, lasersäteily, infrapunasäteily sekä radiotaajuudet ja pientaajuiset sähkömagneettiset kentät. Lämpöoloja kuvaavat ilman lämpötila, kosteus ja virtausnopeus sekä ympäröivien pintojen lämpötilojen yhteisvaikutukset. Hyvän sisäilman tunnusmerkkejä ovat oikea huonelämpötila, sopiva ilman kosteus, puhtaus ja raikkaus. Sisäilman laatuun vaikuttavat monet tekijät, joista tärkeimpinä kunnossa oleva rakennus sekä toimivat ilmanvaihto- ja lämmityslaitteet. Työpaikan sisäilman laatuun vaikuttavat ongelmat liittyvät rakenteiden kosteus- ja homevaurioihin, erilaisiin epäpuhtauslähteisiin, puutteellisesti toimivaan ilmanvaihtoon tai epätyytyttäviin lämpöoloihin. Yleisimmät sisäilmahaitat ovat tunkkaisuus ja epämiellyttävät hajut, ilman epäpuhtaudet kuten pölyt, allergeenit, mikrobit ja kaasumaiset aineet, veto ja puutteellinen ilmastointi, liian korkea tai alhainen lämpötila sekä ilman kuivuus tai liiallinen kosteus. (Työturvallisuuskeskus 2003, 63- 75.)

3.1.4 Biologiset ja kemialliset vaaratekijät

Biologisia vaaratekijöitä ovat bakteerien ja homeiden vapauttavat itiöt ja muut biologisesti aktiiviset aineet. Bakteerien ja homeiden aiheuttamia sairauksia saattavat olla homepölykeuhkosairaus, astma ja nuha. Biologisia vaaratekijöitä ovat myös tuberkuloosibasilli ja virukset, sienet, alkueläimet ja halkiomadot. (Työturvallisuuskeskus. 2003, 86.) Biologisten tekijöiden aiheuttamat työperäiset sairaudet ovat kasvava ryhmä erilaisia allergisia sairauksia, tartuntatauteja ja ihottumia (Työterveyslaitos 2003, 161).

Työpaikoilla on käytössä lukuisia erilaisia kemikaaleja. Esimerkiksi erilaisissa työprosesseissa työstättäessä materiaaleja voi vapautua haitallisia aineita. Kaikkia näitä kutsutaan kemiallisiksi tekijöiksi, joiden riskit on arvioitava. Osa kemiallisista tekijöistä on vaarattomia, mutta useilla niistä on haitallisia ominaisuuksia, jotka on otettava huomioon niiden käytössä ja käsittelyssä. Vaarallinen kemikaali voi olla vaarallinen terveydelle tai ympäristölle tai se voi olla palo- ja räjähdysvaarallinen. (Työturvallisuuskeskus 2003, 79.) Kemikaalien käytöstä työpaikoilla aiheutuu ammattitautia ja ihotautia sekä muita työperäisiä sairauksia. Kemikaalit voivat aiheuttaa onnettomuuksia pienistä tapaturmista suuronnettomuuksiin. Kemikaalien ominaisuuksien tunnistaminen ja niihin liittyvien vaarojen tiedostaminen on lähtökohta kemikaalien turvalliselle käytölle työpaikalla. (Työterveyslaitos 2003, 112- 113.)

3.1.5 Henkinen kuormittuminen

Henkinen hyvinvointi ja jaksaminen työssä ilmenevät monin eri tavoin työyhteisössä ja sen jäsenissä. Työpaikan hyvä ilmapiiri vähentää sairauspoissaoloja ja henkilöstön vaihtuvuutta, työteho pysyy hyvänä ja tuottavuus ja kannattavuus lisääntyvät. Yksilötasolla henkinen hyvinvointi ilmenee haluna tehdä työtä, työn tekemisen mielekkyytenä ja hallintana. Hyvin järjestetty ja mitoitettu työ on mielekästä, sopivan haastavaa ja se antaa oppimis- ja kehittymismahdollisuuksia. Haitallista henkistä kuormittumista tulee aina vähentää. Työpaikalla tulee pyrkiä lisäämään työntekijöiden mahdollisuuksia kehittää omia selviytymiskeinojaan. Henkiseen työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen vaikutetaan esimiesten ja työyhteisön tuella, johtamistavoilla ja työn-

opastuksella. Arvioitaessa työn kuormittavuutta ja vaaratekijöitä on tärkeää tarkastella erikseen työn kuormitustekijöitä ja työntekijän kuormittumista. Sopiva määrä kuormittumista kuuluu työhön ja se parantaa työkykyä. Työssä uudet haasteet saattavat motivoida yrittämään, ja haasteisiin vastaaminen tuottaa tyydytystä ja palkitsee työntekijää. Sopimaton henkinen kuormittuminen saattaa johtaa työuupumukseen ja loppuun palamiseen. (Työturvallisuuskeskus 2003, 100- 103.)

4 VAPAAEHTOISTYÖ

Vapaaehtoistyö on omasta halusta ja mielenkiinnosta lähtevää, palkatonta työtä omia arvoja vastaavan yhteisön hyödyksi. Vapaaehtoistyö on merkki halusta osallistua ja vaikuttaa. Ilman vapaaehtoistyötä ei olisi kansanliikkeitä ja yhdistyksiä. Vapaaehtoistyötä voi tehdä kuka tahansa iästä ja asuinpaikasta riippumatta osaamisensa, aika- taulunsa ja voimavarojensa mukaan. (Versovan [www-sivut](http://www.sivut) 2011.)

Termi vapaaehtoistyö on kansainvälisestikin käytetty ja sillä korostetaan toiminnan tärkeyttä ja tarpeellisuutta: kyse ei ole puuhastelusta vaan yhtä arvokkaasta työstä kuin palkkatyö. Käsitteitä vapaaehtoistoiminta ja vapaaehtoistyö käytetään usein rinnakkaisina, ja niiden määritelmät eivät ole mainittavasti ristiriidassa keskenään. Erot syntyvät lähinnä määritelmien laajuudesta ja painotuksista. Vapaaehtoistoiminta- käsite on vakiintunut käyttöön 1980-luvulta ja sillä haluttiin korostaa sitä, ettei kyse ole palkkatyöstä tai työstä ollenkaan. Vapaaehtoistyön edellytyksenä on, että sille on tarve, oma tunnustettu tehtäväkenttänsä ja toiminnan vaatimat resurssit. Vapaaehtoistyötä tulee johtaa, organisoida ja ohjata tukien ja mahdollistaen. Vaikka vapaaehtoistyö on palkatonta, se aiheuttaa myös kustannuksia. Toimitilojen on oltava asianmukaiset ja riittävät, vapaaehtoiset on rekrytoitava, koulutettava, perehdytettävä ja vakuutettava. (Porkka 2009, 60- 65.) Vapaaehtoistyöhön tulee mukaan lähes poikkeuksetta ihmiset, jotka haluavat omaan elämäänsä lisää mielekkyyttä ja sisältöä auttamalla toisia ja olemalla vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa. Vapaaehtoistyöntekijöiden taustat saattavat olla hyvin erilaiset ja heillä on erilaisia motiiveja ja valmiuksia. Vaikka vapaaehtoiset toimivat aidon kiinnostuksen, auttamisenhalun ja

lähimmäisen rakkauden vuoksi, he eivät jaksaa, eikä heidän tarvitsekaan jaksaa ilman tunnustusta ja tukea. (Syrjänen 2010, 10 & 121.)

5 TUTKIMUSONGELMAT

Tutkimusongelmat olivat:

1. Mitä fysikaalisia vaaratekijöitä vapaaehtoistyössä ilmenee?
2. Mitä ergonomisia vaaratekijöitä vapaaehtoistyössä ilmenee?
3. Mitä tapaturman vaaroja vapaaehtoistyössä on?
4. Mitä kemiallisia ja biologisia vaaratekijöitä vapaaehtoistyössä ilmenee?
5. Mitä tulipalo- ja räjähdysvaaroja vapaaehtoistyössä on?
6. Mitä henkisesti kuormittavia asioita vapaaehtoistyössä ilmenee?

.

6 TUTKIMUKSEN EMPIIRINEN TOTEUTTAMINEN

6.1 Tutkimusmenetelmä ja kohderyhmä

Tämä tutkimus suoritettiin kvantitatiivisella eli määrällisellä tutkimuksella. Kvantitatiivinen tutkimus on luotettavampi tutkimus kuin kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, kun halutaan selvittää lukumääriä, asioiden välisiä suhteita ja yleisyyttä (Vilkkä 2007 13). Tutkimusmenetelmällä haluttiin selvittää vapaaehtoistyöntekijöiden kokemia työssä ilmeneviä riskejä.

Tutkimuksen kohderyhmä oli Rauman mielenterveysyhdistys Friski Tuult ry:n vapaaehtoistyöntekijät, joita on 25. Jokaiselle vapaaehtoistyöntekijälle lähetettiin kutsu vapaaehtoistyöntekijöiden toiminnanjohtajan toimesta informaatiotilaisuuteen, jossa kerrottiin tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja tavoitteista. Tilaisuuteen osallistui 12

vapaaehtoistyöntekijää, jotka kaikki olivat halukkaita osallistumaan tutkimukseen. Heistä oli miehiä 10 ja naisia kaksi.

6.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimusaineisto kerättiin valmiilla strukturoidulla kyselylomakkeella (LIITE 1). Kyseisen kyselylomakkeen käyttöön päädyttiin työn tilaajan suosituksesta ja toivomuksesta. Kyselylomake on kirjasta Riskien arviointi vapaaehtoistyössä. Tutkimuslomakkeen käyttöön pyydettiin lupa kirjan ja lomakkeen tekijältä syksyllä 2011, tutkimuksen suunnitteluvaiheessa. Häneen oltiin yhteydessä puhelimitse ja sähköpostilla. Kyselylomakkeita oli viisi jokaiselle vaaratekijälle, fysikaaliset vaaratekijät, ergonomiset vaaratekijät, tapaturman vaara, henkinen kuormittuminen sekä kemialliset - ja biologiset vaaratekijät ja tulipalo- ja räjähdysvaara.

6.3 Aineiston keruu

Opinnäytetyöhön anottiin ja saatiin tutkimuslupa Rauman Friski Tuult Ry:n toiminnanjohtajalta syksyllä 2011. (LIITE2) Tutkimusluvan saannin jälkeen Rauman Friski Tuult ry:n vapaaehtoistyöntekijöille järjestettiin informaatiotilaisuus järjestön tiloissa Hyvän mielen talolla Raumalla. Informaatiotilaisuudessa selvennettiin vapaaehtoistyöntekijöille tutkimuksen käsitteitä dia-esityksen avulla. Tilaisuudessa toteutettiin samalla tutkimuksen aineistonkeruu. Aineistonkeruu toteutettiin marraskuussa 2011.

Aineistokeruun aikana vastaajilla oli mahdollisuus kysyä opinnäytetyöntekijältä tarkentavia kysymyksiä kyselylomakkeeseen ja tutkimukseen liittyen. Vastaajat vastasivat kyselyyn nimettömästi ja tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista. Jos vastaajajoukko olisi jäänyt hyvin pieneksi, oli suunniteltu järjestettävän toinen samanlainen ilta aineistonkeruuta varten. Toiminnanjohtajan kanssa keskusteltaessa päädyttiin, ettei toista informaatiotilaisuutta järjestetä, vaikka osallistujamäärä jäikin vähäiseksi. Toiminnanjohtaja totesi että kaikki halukkaat osallistuivat jo tutkimukseen. Tilaisuus kesti noin 2 tuntia.

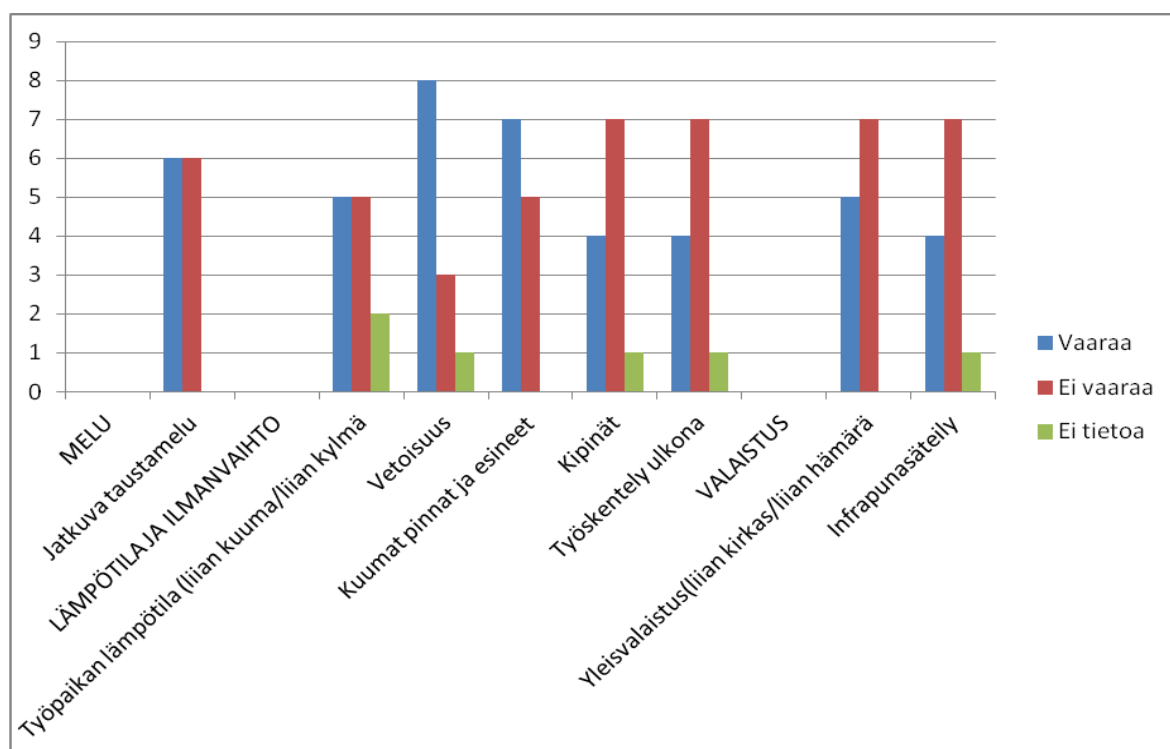
6.4 Aineiston analysointi

Aineiston analysointi aloitettiin suunnitelmasta poiketen vasta syksyllä 2012. Aika aineistonkeruusta analysointivaiheeseen kului liian pitkä. Ajan kuluessa riskit saattavat muuttua, pahentua ja niitä saattaa syntyä uusia. Tutkimustulokset esitetään hyvin pelkistetyssä ja yksinkertaisessa taulukkomuodossa. Riskitekijöistä valittiin vain tärkeimmät eli ne joista yli puolet vastaajista oli kokenut työpaikalla vaaraa aiheuttaviksi. Aineisto analysointiin Tixel- ohjelmalla. Tutkimustulokset esitettiin kaavioina ja taulukkoina.

7 TUTKIMUS TULOKSET

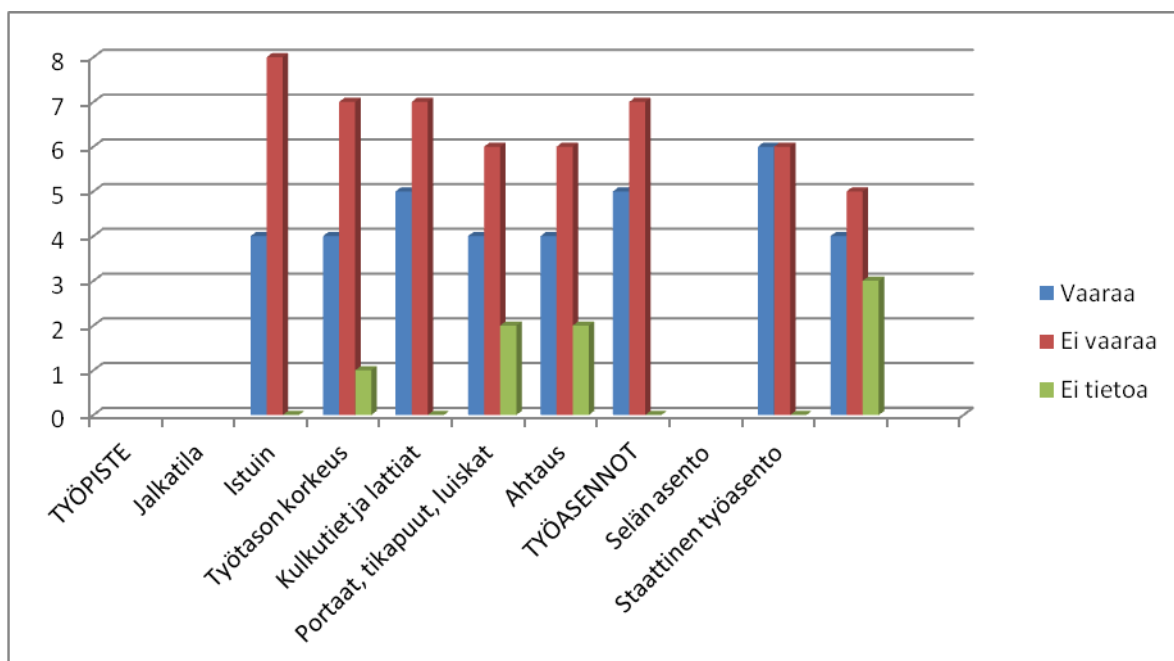
Tutkimukseen osallistui 12 vapaaehtoistyöntekijää

Tutkimustulosten perusteella työssä ilmeneviä fysikaalisia vaaratekijöitä (Kuvio 1.) oli jatkuva taustamelu. Lämpötilan ja ilmanvaihdon koettiin olevan työympäristössä epätasaista, joko liian kuuma/kylmä. Kahdeksan vastaajista koki vetoisuuden suurimmaksi fysikaaliseksi vaaratekijäksi. Vetoisuutta aiheuttivat ovien auki pitäminen turhaan ja tuulikaapin puuttuminen. Seitsämän vastaajaa koki kuumien pintojen ja esineiden aiheuttavan vaaraa. Osa vastaajista oli tarkentanut kuumaksi pinnaksi keittiötiloissa olevan keittiön lieden. Keittiölieden koettiin olevan liian iso ja pitkä, mikä aiheuttaa palovamman vaaran. Vastaajista viisi koki valaistuksen olevan työympäristössään liian hämärän/kirkkaan. Neljä vastaajista koki infrapunasäteilyn aiheuttavan vaaraa, mutta kukaan näistä neljästä vastaajasta ei ollut syventänyt/kohdentanut vastausta mihinkään tiettyyn asiaan taikka esineeseen.

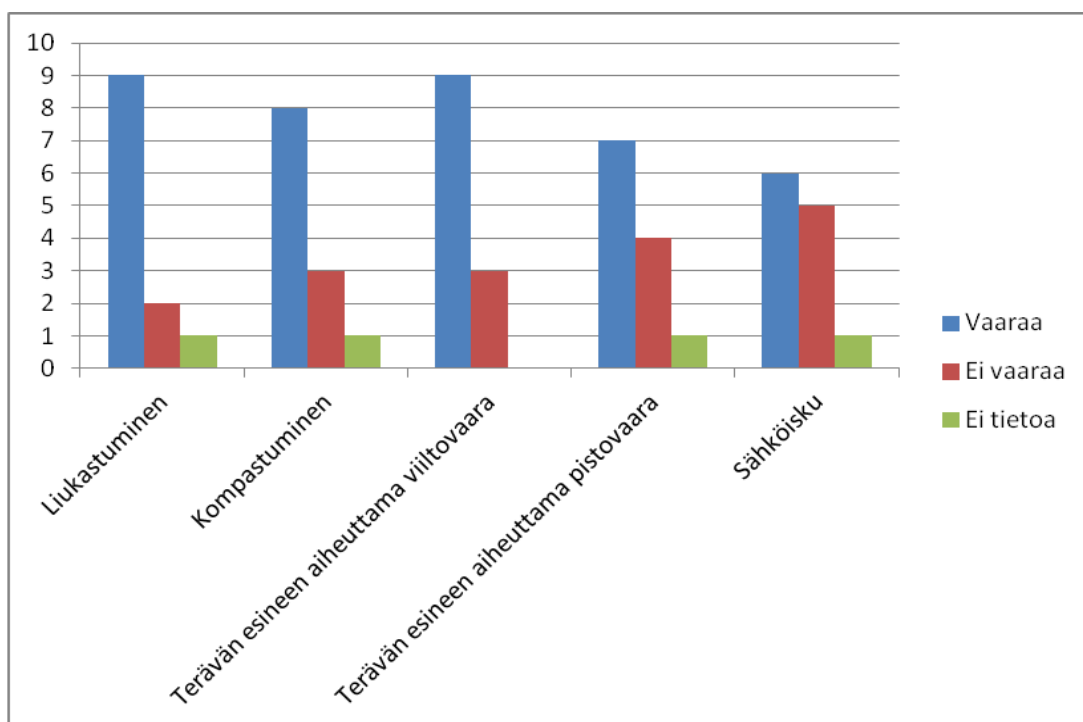
Kuvio1. Fysikaaliset vaaratekijät

Ergonomisia vaaratekijöitä (Kuvio 2.) vastaajien mielestä olivat työpisteiden istuimet, työtasojen korkeudet, kulkutiet ja lattiat sekä portaat, tikapuut ja luiskat. Työasennoissa vaaraa aiheuttivat selän asento ja suurimmaksi ergonomiseksi vaaratekijäksi nousi staattinen työasento eli paikallaan pysyvä työasento esimerkiksi istuma-asento.

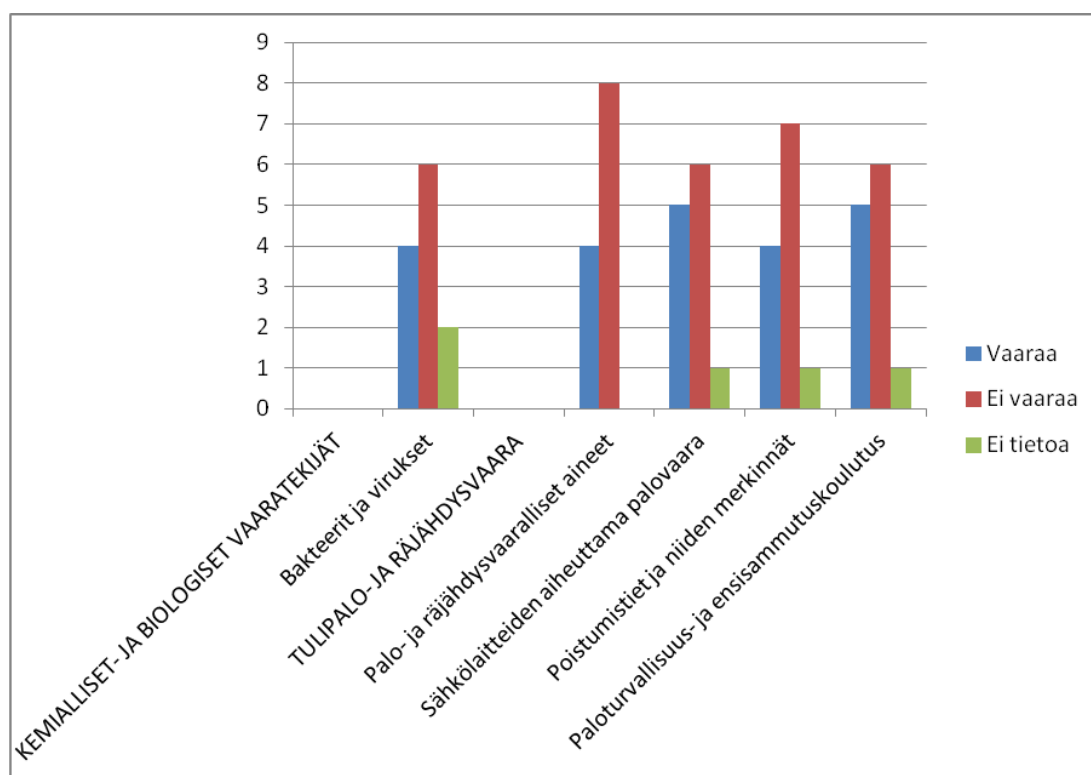
Kuvio2. Ergonomiset vaaratekijät

Eniten tapaturmia aiheuttavia vaaratekijöitä (Kuvio 3.) vastaajien mielestä olivat terävän esineen aiheuttama viiltovaara ja liukastuminen, Liukastumisen vaaraa aiheuttivat talvisin puutteellinen pihan hiekottaminen ja rappujen ylläpito. Vastaajista seitsämän koki työssään myös vaaraa aiheuttavaksi terävän esineen aiheuttaman pistovaaran. Kahdeksan vastaajaa koki työympäristössä kompastumisen vaaraa. Vastaajista osa oli tarkentanut kompastumisvaaraa aiheuttavan sisätiloissa olevat matot. Viisi vastaajista koki tapaturman vaaraksi sähköiskut. Yksi vastaajista oli tarkentanut vastaustaan sanalla keittiötilat/tiskipöytä.

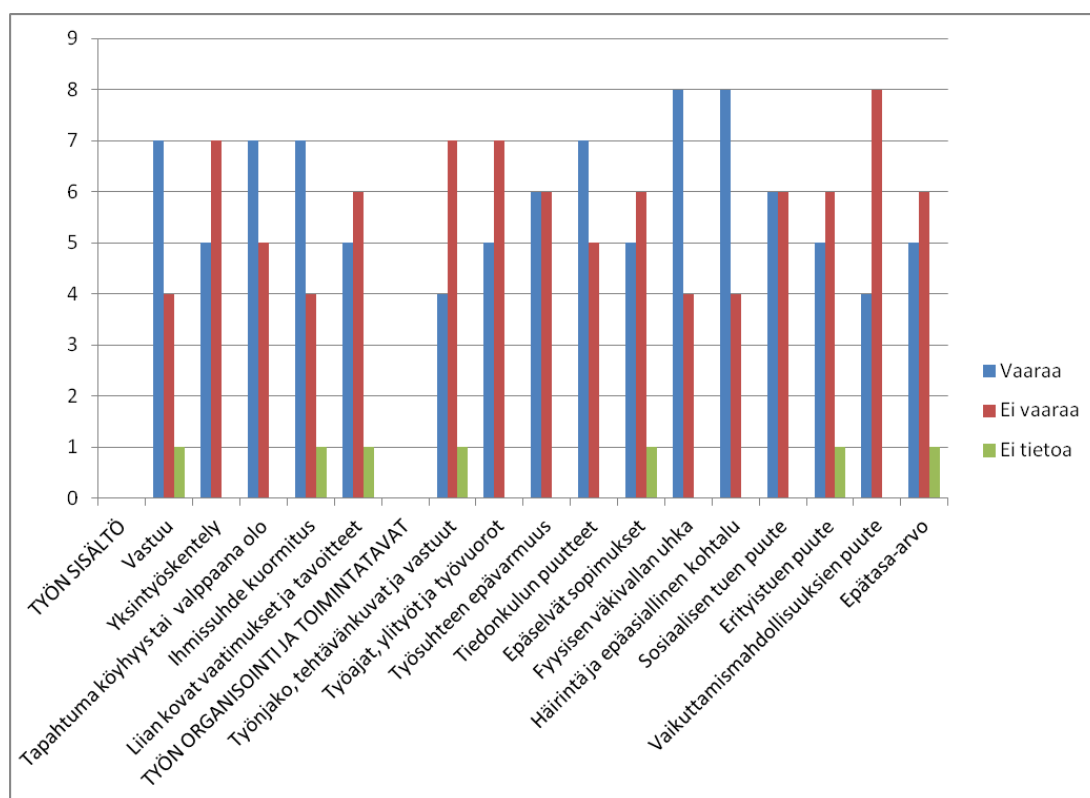
Kuvio 3. Tapaturmavaara

Kemiallisista ja biologisista vaaratekijöistä (Kuvio 4.) suurimmaksi tekijäksi nousivat bakteerit ja virukset. Osa vastaajista koki bakteerien ja viruksien vaaran johtuvan työpaikan kosteusoloista, likaisesta pesukoneesta ja yhteisistä wc-tiloista. Tulipalo- ja räjähdysvaaraa osa-alueesta suurimmiksi riskitekijöiksi nousivat palo- ja räjähdysvaaralliset aineet ja sähkölaitteiden aiheuttamat palovaarat. Vastaajat toivoivat enemmän paloturvallisuus- ja ensisammutuskoulutusta. Osa vastaajista koki poistumistiet ja niiden merkinnät vaaratekijäksi uloskäyntien vähyden vuoksi.

Kuvio 4. Kemialliset ja biologiset vaaratekijät sekä tulipalo- ja räjähdysvaara

Vapaaehtoistyöntekijöiden työssä kuormittavia riskitekijöitä ilmeni eniten henkisen hyvinvoinnin alueella (Kuvio 5.). Suurimmiksi riskitekijöiksi koettiin fyysisen väkivallan uhka ja häirintä sekä epäasiallinen kohtelu. Vapaaehtoistyöntekijät kokivat työnsä olevan vastuullista ja ihmissuhteita kuormittavaa. Tutkimukseen osallistuneista seitsämän koki työnsä olevan tapahtuma köyhää taikka työssä joutui olemaan jatkuvasti valppaana. Tiedonkulussa koettiin olevan puutteita. Vapaaehtoistyöntekijät kaipasivat sosiaalista- ja erityistukea. Vastausten perusteella vapaaehtoistyöntekijät kokivat vaatimusten ja tavoitteiden olevan liian korkeat. Osa vastaajista halusi selvyttä työnjakoihin, tehtävänkuviin ja vastuun osa-alueihin. Osa vastaajista koki työssä ilmenevän epätasa-arvoista kohtelua ja heidän vaikuttamismahdollisuutensa olivat puuttellisia.

Kuvio 5. Henkinen kuormittuminen

8 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Tutkimusta tehdessä pyritään virheettömyyteen ja erilaiset luotettavuustekijät sekä eettiset kysymykset tulee huomioida tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Tutkimuksen lähtökohtana tulee olla ihmisarvon kunnioittaminen. Tutkittavien itsemääräämisoikeutta pyritään kunnioittamaan antamalla ihmisille mahdollisuus päättää osallistumisestaan tutkimukseen. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2009, 25.) Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista. Vapaaehtoisuus tuli ilmi jo kutsuista, jotka vapaaehtoistyöntekijöille lähetettiin ennen aineiston keruuta.

Tutkimustuloksia ei voi yleistää koskemaan muita samankaltaisia vapaaehtoistyön toimipisteitä koska toimenkuvat, työympäristöt ja työkuultuurit vaihtelevat. Tutkimukseen osallistui vain 12 vapaaehtoistyöntekijää ja he toimivat kaikki Rauman Friski Tuult Ry:ssä. Tutkimustuloksia voidaan pitää suuntaa-antavina ja niistä on hyötyä kohdeorganisaatiolle. Kohdeorganisaatio on pieni ja vapaaehtoistyöntekijöiden työnkuvat vaihtelevia.

Tutkittavan yksityisyys, tietojen luottamuksellisuus sekä tutkittavan fyysinen ja psyykkinen koskemattomuus on aina turvattava. Niiden suojaamiseksi sekä persoonallisuuteen kohdistuvien haittojen ehkäisemiseksi on turvauduttava kaikkiin mahdollisiin varotoimiin. Kaikessa ihmisiin kohdistuvassa tutkimustyössä on jokaiselle tutkittavalle kerrottava tutkimuksen tavoitteet, menetelmät, tutkimuksessa odotettavissa oleva hyödyt sekä tutkittavalle mahdollisesti koituvat riskit ja rasitus. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2010, 174.) Tutkimukseen osallistuneet vastasivat kyselyyn nimettömästi, kyselylomakkeissa ei kysytty mitään taustatietoja mistä vastaajan henkilöllisyys olisi tunnistettavissa. Tutkimukseen osallistujille järjestettiin informaatiotilaisuus, jossa selvennettiin vapaaehtoistyöntekijöille tutkimuksen käsitteet, kerrottiin tutkimuksen tarkoituksesta ja tavoitteista. Informaatiotilaisuuden avulla haluttiin poistaa ennakkoluuloja ja -asenteita, vähentää väärinymmärryksiä ja epäselvyyksiä.

Tutkimuksen tarkoituksena on saada mahdollisimman totuudenmukaista ja luotettavaa tietoa. Tutkimuksessa luotettavuuden arvioinnissa käytetään validiteetti- ja re-

liabiliteettikäsitteitä. Reliaabelius ja validius muodostavat yhdessä tutkimuksen luotettavuuden. (Kananen 2011, 118- 119.) Tutkimuksessa käytetyn mittarin validiteettia eli pätevyyttä tarkasteltaessa on keskeistä pohtia onko käytetyllä mittarilla tai tutkimusmenetelmällä kyky mitata juuri sitä, mitä on tarkoituskin mitata. Tutkimuksen reliaabelius tarkoittaa taas mittaustulosten toistettavuutta. Tutkimuksen reliabiliteetti tarkoittaa siis mittarin kykyä antaa ei- sattumanvaraisia tuloksia. Reliaabelius voidaan todeta, jos esimerkiksi kaksi arvioijaa päätyy saamaan tulokseen tai henkilö tutkitaan eri tutkimuskeroilla ja päädytään samaan tulokseen. (Hirsijärvi ym. 2009 216-217.)

Tutkimusaineisto on kerätty vain tätä tutkimusta varten. Tutkimusaineiston käsittely ja raportointi tulee olla luottamuksellisesti ja rehellisesti (Hirsijärvi ym 2009, 28). Tutkimuksen kyselylomakkeita käytti vain opinnäytetyöntekijä ja ne hävitetään asianmukaisesti opinnäytetyön valmistuttua.

Tutkittavaa ilmiötä voidaan tutkia monesta näkökulmasta. Lähdemateriaalia valittaessa tarvitaan harkintaa, lähdekritiikkiä. Tutkijan on pyrittävä kriittisyyteen sekä lähteitä valittaessa että tulkittaessa. (Hirsijärvi ym. 2009, 101- 102.) Tämän tutkimuksen luotettavuutta laski aiheen tutkimattomuus. Vapaaehtoistyötä on tutkittu hyvin vähän, vaikka aihe on erittäin tärkeä ja vapaaehtoistyön merkitys on suuri. Vapaaehtoistyöntekijät tekevät arvokasta työtä. Heillekin kuluu turvallinen työympäristö ja työilmapiiri. Aiheesta oli hyvin vaikea löytää tutkittua tietoa. Riskien tunnistamisesta ja hallinnasta löytyy paljon tutkimuksia eri yrityksille, mutta tulokset eivät ole mitenkään verrattavissa vapaaehtoistyöhön erilaisten toimintaympäristöjen ja työnkuvan vuoksi.

Tutkimuksen luotettavuutta olisi voinut lisätä, jos vapaaehtoistyöntekijät olisivat ennen aineistokeruutilaisuutta saaneet tutustua vielä paremmin tutkittavaan aiheeseen ja eri riskitekijöihin. Aineistonkeruu toteutettiin ryhmätilaisuutena. Yhteisessä ryhmätilaisuudessa keskittyminen voi kärsiä. Kysymykset käytiin ryhmän kesken yksitellen läpi ja jokaisella oli mahdollisuus esittää tarkennettavia kysymyksiä. Vastaajien keskittymiskykyä ylläpidettiin pitämällä pieni tauko tilaisuuden puolesta välissä. Jokaisella vastaajalla oli erilainen tausta ja työhistoria jotka mahdollisesti vaikuttivat vas-

tausten laatuun. Osa vastaajista oli jättänyt kyselylomakkeeseen tyhjiä kohtia, jotka analysoitiin vastauksena ”ei tietoa”.

9 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Rauman Friski Tuult ry:n vapaaehtoistyöntekijöiden kokemuksia työssään työympäristössään ilmenevistä vaara- ja riskitekijöistä. Tutkimus suoritettiin valmiilla strukturoidulla kyselylomakkeella. Lomake oli selkeä ja helppolukuinen. Kyselyyn vastasi 12 vapaaehtoistyöntekijää, joiden tausta, työhistoria ja koulutus vapaaehtoistyössä olivat erilaiset.

Tutkimusongelmat käsittelivät vapaaehtoistyössä ilmeneviä riskitekijöitä. Tutkimustulokset toivat esiin suuren määrän korjattavia vaaratekijöitä. Suurin osa vaaratekijöistä on helposti korjattavissa pienillä muutoksilla. Tutkimustulosten perusteella vapaaehtoistyössä kuormittavammiksi vaaratekijöiksi koettiin henkisen hyvinvoinnin osa-alueen. Vapaaehtoistyön koettiin olevan vaativaa, tavoitteiden olevan liian korkeita ja työssä esiintyi fyysisen väkivallan uhkaa. Väkivallan uhka synnyttää turvatomuutta. Vapaaehtoistyöntekijät kaipasivat työskentelynsä erityistukea, selvyyttä työnjakoihin ja tehtävän kuviin. Selkeä työnjako ja tehtävänkuvien selkeyttäminen vähentäisi vapaaehtoistyöntekijöiden kokeman työn tapahtuma köyhyyttä ja jatkuvan valppaana olon välistä ristiriitaa. Vastuun jakaminen lisäisi tasa-arvoisuuden tunnetta työntekijöissä. Vaikuttamismahdollisuudet työssä koettiin puutteelliseksi ja vapaaehtoistyöntekijät kokivat epätasa-arvoisuutta ja epäasiallista kohtelua työpaikallaan. Vapaaehtoistyöntekijät tunnistivat työssään ilmeneviä vaaratekijöitä vastausten perusteella hyvin.

Tutkimustulosten perusteella työpaikalla ahtaat tilat altistivat vapaaehtoistyöntekijöitä melulle, työpisteet ja istuimet koettiin vaaraa aiheuttaviksi. Työpaikalla tulisi kiinnittää huomiota poistumisteihin, jotta niille pääsy toimii esteettömästi vaaratilanteen kohdatessa. Vapaaehtoistyöntekijät kaipasivat työhön koulutusta varsinkin paloturvallisuus asioista. Paloturvallisuutta tulisi parantaa riittäväillä turvamerkinnoilla ja

pelastussuunnitelmalla. Vapaaehtoistyöntekijän työturvallisuutta uhkaavia asioita olivat terävän esineen pisto/viiltovaara ja sähköiskut. Kompastumisen ja liukastumisen vaaraa vähentäisi turhien tiellä olevien esineiden karsiminen työympäristöstä, työpaikan siisteys ja talvella riittävästä hiekoituksesta huolehtiminen ja liukkaita estävien toimenpiteiden toteuttaminen.

Tutkimustulokset ovat ensimmäinen vaihe riskien arviointia. Tutkimuksessa vapaaehtoistyön riskit tunnistettiin ja tehtiin näkyvämmäksi. Seuraavassa vaiheessa tulisi määrittää riskien suurus ja merkittävyys työssä. Merkittävyyden ja suuruuden määrittämisen jälkeen riskitekijöihin tulee puuttua ja mahdollisuuksien mukaan pyrkiä vähentämään ja poistamaan niitä.

Jatkossa riskien arvioinnista tulisi tulla päivittäinen osa vapaaehtoistyöntekijöiden työturvallisuuden seuranta. Riskien tunnistamisen ja arvioinnin tulisi olla suunnitelmallista ja säännöllistä. Vapaaehtoistyöntekijöiden työhyvinvointi on erityisen tärkeää heidän työssä jaksamisensa ja sitoutumisensa vuoksi. Jokainen vapaaehtoistyöntekijä on erilainen ja jokainen tekee työtä omana itsenään erilaisin voimavaroin varustettuna. Jokaista vapaaehtoistyöntekijää tulisi kuunnella ja kohdata heidät yksilöllisesti.

Jatkotutkimuksena voitaisiin jaksamisen ja työhyvinvoinnin takaamiseksi ja turvaamiseksi syventyä enemmän vapaaehtoistyöntekijöiden henkisen jaksamisen selvittämiseen. Vapaaehtoistyöntekijöiltä voitaisiin kysyä yksilöllisesti haastattelemalla ja selkeillä kysymyksillä, millaiseksi he kokevat tällä hetkellä oman työssä jaksamisensa, miten he parantaisivat työoloja työpaikalla ja millaista tukea ja ohjausta vapaaehtoistyöntekijät tarvitsevat jaksakseen työssään mahdollisimman pitkälle? Henkinen hyvinvointi koettiin tutkimustulosten perusteella tärkeimmäksi parannuskohteeksi.

LÄHTEET

Hanhela, R., Liuhamo, M., Madetoja, S., Pääkkönen, R., Rantanen. & Räikkönen, T. 2007. Työturvallisuus pienyrityksissä. Vammala: Vammalan kirjapaino oy.

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., osin uudistettu painos. Helsinki. Tammi

Honkonen, T. 2010. Työ ja mielenterveys. Teoksessa Martimo, K-P., Antti- Poika, M. & Uitti, J.(toim.)Työstä terveyttä. Porvoo. WsBookwell Oy.

Kananen, J.2011. Kvantti: kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Tampere. Juvenes print

Kankkunen, P. & Vehviläinen- Julkunen, K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki. WSOYpro oy.

Porkka, S-T. 2009. Työnohjaamisen taito. Oppikirja vapaaehtoistyön ohjaajille. Suomen mielenterveysseura. Paino SP-paino oy.

Porkka, S-T. & Myllymaa, T. 2007. Riskien arviointi vapaaehtoistyössä. Suomen mielenterveysseura. Paino SP-paino oy.

Pääkkönen, R. 2010. Riskien arviointi ja -hallinta työpaikalla. Teoksessa Martimo, K-P., Antti- Poika, M. & Uitti, J.(toim.)Työstä terveyttä. Porvoo. WsBookwell Oy.

Syrjänen, K. 2010. Vapaaehtoistyön työnohjauksesta apua toimijoiden tukemiseen ja innostamiseen. Teoksessa Halonen, M., Karreinen, L. & Tennilä, M.(toim.) 10 askelta parempaan vapaaehtoistoimintaan. Eura. Euraprint oy.

Työsuojeluhallinto. Saatavissa osoitteesta:

<http://www.tyosuojelu.fi/fi/tyosuojelutoiminta>. Viitattu: 08.11.2012

Työsuojelulaki 2002/783 2§ & 8§. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020783>. Viitattu: 08.11.2012

Työterveyslaitos. 2003. Työsuojelun perusteet. Vammala. Vammalan kirjapaino oy.

Työturvallisuuskeskus.2003. Työsuojelulla hyvinvointia ja tulosta. Edita Prima oy.

Työturvallisuuskeskus. 2010. Työturvallisuus ja työterveys työpaikalla. Painojussit oy. Helsinki.

Vapaaehtoistyö. Saatavilla osoitteesta:

<http://www.versova.fi/pages/vapaaehtoistyo.php>. Viitattu: 08.11.2012

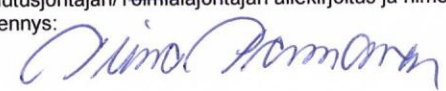
Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä.
Tammi

SATAKUNNAN AMMATTIKORKEAKOULU
SATAKUNTA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

OP07A

SAMK / Sopimus opinnäytetyön tekemisestä

Opinnäytetyön tekijä: EIJA HALMINEN	Opiskelijanumero: 0801540	Aloitusryhmä: HT09RHO
Koulutusohjelma: HOITOTYÖN KOULUTUSOHJELMA		
Opinnäytetyötä ohjaavan opettajan nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite: PIRILÄ RITVA, ritva.pirila@samk.fi 0447103559		
Toimeksiantaja, yhteyshenkilön nimi, sähköposti, puhelinnumero ja osoite: 0456354536 Rauhan Frisk tuult ry, Päivi Lavonius, paivi.lavonius@friskitu		
Opinnäytetyön nimi: Vapaaehtoistyön riskien arviointi		
Työn etenemisaikataulu: aineiston keräys syksy 2011, aineiston analyysi kevät 2012		
Tarkempi selvitys on sopimuksen liitteenä olevassa hyväksytyssä tutkimus-/projektisuunnitelmassa.		
<p>Vakuutukset. Jos opinnäytetyö tehdään kokonaan tai osittain työsuhteessa palkkaa vastaan, niin toimeksiantajan on laadittava asianmukainen kirjallinen työsuhteeseen. Työnantaja huolehtii lainmukaisista vakuutuksista, sillä ammattikorkeakoulun vakuutukset eivät kata työsuhteessa tehtävän opinnäytetyön tekijää.</p> <p>Opinnäytetyön kustannukset ja niiden korvaaminen. Opinnäytetyöstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten (ml. Aineiston hankinta, raaka-aineet, matkat, työkorvaus jne.) korvaamisesta sopivat toimeksiantaja ja opiskelija keskenään. Pääsääntöisesti Satakunnan ammattikorkeakoulu ei vastaa yksittäisen opinnäytetyön kustannusten korvaamisesta.</p> <p>Oikeudet opinnäytetyön tuloksiin. Toimeksiantaja saa käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin ja niiden kaupalliseen hyödyntämiseen. Opinnäytetyön tekijä on velvollinen raporttoimaan opinnäytetyön tulokset toimeksiantajalle.</p> <p>Immateriaalioikeudet. Tekijänoikeus ja muut immateriaalioikeudet opinnäytetyöhön kuuluvat opinnäytetyön tekijälle. Opinnäytetyön tekijä ja toimeksiantaja sopivat erikseen, missä laajuudessa tekijänoikeus tai muut immateriaalioikeudet siirtyvät toimeksiantajalle.</p> <p>Opinnäytetyön ohjaus ja vastuu. Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Ammattikorkeakoulu vastaa työn ohjauksesta, seurannasta ja työn riittävästä laadustasosta. Ammattikorkeakoulu ei ole taloudellisesti vastuussa työn tuloksista tai aikataulusta. Opinnäytetyön tekijä ei vastaa toimeksiantajalle vahingosta, joka toimeksiantajalle syntyy opinnäytetyön viivästymisestä, ellei erikseen toisin sovita. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta. Opiskelija sitoutuu palauttamaan toimeksiantajalle työn aikana saamansa luottamuksellisen aineiston, kun opinnäytetyö on valmistunut, tai kun osapuolet yhdessä toteavat, että yhteistyöedellytyksiä opinnäytetyön loppuun saattamiseksi ei ole.</p> <p>Tulosten julkistaminen ja luottamuksellisuus. Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan julkinen. Mikäli opinnäytetyö sisältää liikesalaisuuksia tai muuta julkisuuslaissa salassa pidettäväksi määrättyjä tietoja, on opinnäytetyön raportti laadittava niin, että tietojen luottamuksellisuus säilyy. Tarvittaessa salassa pidettävät tiedot on jätettävä työn tausta-aineistoon. Opinnäytetyö tai sen osia voidaan julkaista myös internetissä sopimalla niistä erikseen. Opinnäytetyön osapuolet (opiskelija, toimeksiantaja ja opettaja) sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat sekä pidättäytymään käyttämästä hyväkseen toisen osapuolen ilmaisemia luottamuksellisia tietoja ilman erillistä lupaa.</p> <p>Tätä sopimusta koskevat erimielisyydet pyritään ratkaisemaan ensisijaisesti neuvottelemalla osapuolten kesken. Mikäli asiasta ei päästä sopimukseen, erimielisyydet ratkaistaan Satakunnan käräjäoikeudessa.</p> <p>Tätä sopimusta on laadittu kappaleita, yksi kullekin osapuolelle.</p> <p>Satakunnan ammattikorkeakoululla on oikeus käyttää yhteistyöhanketta referenssinä ammattikorkeakoulun työelämäyhteyksistä, mukaan lukien SAMK:n yhteistyötietokanta, johon voi tehdä hakuja internetissä. Opinnäytetyöstä näkyvät otsikko, organisaatio ja organisaation yhteyshenkilö. Hanketta voidaan lisäksi hyödyntää ammatillisen korkeakoulutuksen tavoitteita edistävänä esim. opetusmateriaalina tai -metodina edellyttäen, ettei hankkeeseen sisältyneiden tietojen luottamuksellisuutta vaaranneta.</p>		
Päiväys: .20		
Toimeksiantajan edustajan allekirjoitus, nimi ja nimen selvitys:	Koulutusjohtajan/Toimialajohtajan allekirjoitus ja nimen selvitys:	
 Päivi Lavonius toim. joht.		
Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus:		

OPINÄYTETYÖ-/TUTKIMUSLUPA -ANOMUS

Opinnäytetyön nimi: Vapaaehtoistyön riskien arviointi

Tutkimusentaso: AMK- opinäytetyö

Tutkimus toteutetaan Rauman Frisk Tuult ry:lle. Tutkimukseen osallistuvat Rauman Frisk Tuult ry:llä työskentelevät vapaaehtoistyöntekijät. Tutkimus on laadultaan määrällinen tutkimus. Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää vapaaehtoistyöntekijöiden kokemuksia vapaaehtoistyön riskeistä työssään ja työympäristössään. Tavoitteena on, että riskejä tunnistamalla pystytään parantamaan työntekijöiden työhyvinvointia. Riskien tunnistamisen ja arvioinnin jälkeen pystytään puuttumaan riskeihin ja poistamaan niitä. Puuttamalla riskeihin minimoidaan terveyttä uhkaavia vaaratekijöitä. Vapaaehtoistyöntekijöiden työhyvinvointi ja terveys turvataan ja työssä jaksaminen kasvaa. Opinnäytetyön aineistonkeruu suoritetaan vuoden 2011 aikana ja tutkimuksen arvioitu valmistumisaika on vuoden 2012 toukokuussa.

Minä Eija Eveliina Halminen pyydän lupaa saada kerätä aineiston Rauman Friski Tuult Ry:n vapaaehtoistyöntekijöiltä

TUTKIMUSLUPA

MYÖNNETÄÄN

EI MYÖNNETÄ

Allekirjoitus

Paikka ja aika

Nimen selvennys

Raumalla 10.11.2011

Raici Lavonius

SUOMEN MIELENTERVEYSSEURA
LAKU-projekti

VAAROJEN TUNNISTAMINEN

Liite 3 (3/5)

TAPATURMAN VAARA

Yhdistys: _____

Tehtävä: _____

Pālvāys: _____

Tekijät: _____

	E	E
	I	I
	V	T
V	A	I
A	A	E
A	R	T
A	A	O
A	A	A

KOMMENTIT:

- Liukastuminen
- Kompastuminen
- Työntekijän putoaminen
- Esineiden putoaminen
- Esineiden kaatuminen
- Esineiden tai aineiden sinkoutuminen
- Liikkuvan esineen aiheuttama isku
- Puristuminen kahden esineen väliin
- Loukkuun jääminen
- Takertuminen
- Terävän esineen aiheuttama viiltovaara
- Terävän esineen aiheuttama pistovaara
- Leikkautuminen
- Sähköisku
- Tavarankuljetukset ja muu liikenne
- Hukkuminen
- Tukehtuminen
- Muu:

[illegible]

(Vertaa Ala-Risku, 1997.)

SUOMEN MIELENTERVEYSSEURA
LAKU-projekti

Liite 3 (5/5)

VAAROJEN TUNNISTAMINEN

HENKINEN KUORMITTUMINEN

Yhdistys: _____
Tehtävä: _____
Päiväys: _____
Tekijät: _____

	E	E
	I	I
V	V	T
A	A	I
A	A	E
R	R	T
A	A	O
	A	A

KOMMENTIT:

Työn sisältö

Vastuu
Toistotyö tai yksipuolinen työ
Yksintyöskentely
Tapahtumaköyhyys ja/tai jatkuva valppaanaolo
Työn pakkotahtisuus
Ihmissuhdekuormitus
Kiire
Liian kovat vaatimukset ja tavoitteet
Etenemismahdollisuuksien puute
Muuta:

A worksheet for writing practice. It features three vertical columns of ten boxes each, followed by a series of horizontal lines for writing.

Työn organisointi ja toimintatavat

Työnopastus ja perehdyttäminen
Työnjako, tehtäväkuva ja vastuut
Työajat, ylityöt ja työvuorot
Työsuhteen epävarmuus
Työnjohdon ja organisoinnin puutteet
Huono työilmapiiri
Tiedonkulun puutteet
Ohjeistukset, oppaat, kirjallisuus
Epäselvät sopimukset
Fyysisen väkivallan uhka
Häirintä ja epäasiallinen kohtelu
Sosiaalisen tuen puute
Erityistuen puute
Vaikutusmahdollisuuksien puute
Koettu työn arvostuksen puute
Epätasa-arvo
Muuta:

This worksheet is designed for a counting activity. It contains three vertical columns, each with 10 empty boxes for writing numbers. To the right of these columns is a large area with 15 horizontal lines for writing.

(Vertaa Ala-Risku, 1997.)

SUOMEN MIELENTERVEYSSEURA
LAKU-projekti

VAAROJEN TUNNISTAMINEN

KEMIALLISET VAARATEKIJÄT
BIOLOGISET VAARATEKIJÄT
TULIPALO- JA RAJÄHDYSVAARA

Yhdistys: _____
Tehtävä: _____
Päiväys: _____
Tekijät: _____

E I E
I I
V A T
A A E
A R T
R A O
A A A

KOMMENTIT:

Kemialliset ja biologiset vaaratekijät

Kemikaalit
Pölyt ja kuidut
Kaasut
Höyryt ja savut
Sumut
Huurut
Bakteerit ja virukset
Homesientien itiöt

Kemikaaliturvallisuus

Luettelo käytetyistä kemikaaleista
Käyttöturvallisuustiedotteet
Kemikaalien aiheuttaman vaaran arviointi
Pitoisuusmittaukset
Henkilökohtaiset suojaimet

Tulipalo- ja räjähdysvaara

Palo- ja räjähdysvaaralliset aineet
Sähkölaitteiden aiheuttama palovaara
Tulityöt
Sammutusvälineet ja niiden merkinnät
Poistumistiet ja niiden merkinnät
Paloturvallisuus- ja ensisammutuskoulutus
Pelastussuunnitelma
Muu:

(Vertaa Ala-Risku, 1997.)

SUOMEN MIELENTERVEYSSEURA
LAKU-projekti

Liite 3 (2/5)

VAAROJEN TUNNISTAMINEN

ERGONOMISET VAARATEKIJÄT

Yhdistys: _____
Tehtävä: _____
Päiväys: _____
Tekijät: _____

E I E
I I
V T
V A I
A A E
A R T
R A O
A A A

KOMMENTIT:

Työpiste

Jalkatila
Istuin
Tuet (esim. jalka-, ranne- tai kyynärtuki)
Työtason korkeus
Näytöt ja näyttöpäätteet
Katselukohteen sijainti
Työpisteen järjestely
Kulkutiet ja lattiat
Portaat, tikapuut ja luiskat
Ahtaus (esim. tilan korkeus)
Yleinen siisteys ja järjestys

Työasennot

Selän asento (kumara/kiertynyt/sivulle taipunut)
Hartoiden ja käsien asento
Ranteen ja sormien asento
Pään ja niskan asento
Jalkojen asento
Seisomatyö
Käveleminen
Toistuvat työliikkeet
Staatminen työasento
Raskaat nostot
Muu ruumiillinen kuormitus (esim. kiipeäminen, taakat)

Työmenetelmät ja työvälineet

Käsiteltävät kappaleet (koko, muoto, paino, kitka)
Kappaleenkäsittelyn taajuus ja nopeus
Työkalujen ergonomia
Työn tauotus
Mahdollisuus muuttaa työpistettä ja työasentoja
(Vertaa Ala-Risku, 1997.)

SUOMEN MIELENTERVEYSSEURA
LAKU-projekti

Liite 3 (1/5)

VAAROJEN TUNNISTAMINEN

FYSIKAALISET VAARATEKIJÄT

Yhdistys: _____
Tehtävä: _____
Päiväys: _____
Tekijät: _____

	E	E
	I	I
	V	T
V	A	I
A	A	E
A	R	T
R	A	O
A	A	A

KOMMENTIT:

Melu

Jatkuva taustamelu

Iskumelu

Kuulosuojaimet

Lämpötila ja ilmanvaihto

Työpaikan lämpötila (liian kylmä/liian kuuma)

Yleisilmanvaihto

Vetoisuus

Kylmät pinnat tai esineet

Kuumat pinnat tai esineet

Kipinät

Ilmankosteus

Työskentely ulkona

Muu:

Valaistus

Yleisvalaistus (liian kirkas/liian hämärä)

Kohdevalaistus työpisteessä

Turva- ja merkkivalaistus

Häikäisy

Ulkovalaistus

Tärinä

Käsiin kohdistuva tärinä

Koko kehoon kohdistuva tärinä

Säteily

Ultraviolettisäteily (esim. hitsausvalokaari)

Näkyvä valo ja lasersäteily (esim. valonheittimet)

Infrapunasäteily (esim. uunit ja kuumentimet)

Radiotaajuinen säteily

Sähkö- ja magneettikentät

Ionisoiva säteily (röntgen-, gamma- ja hiukkassäteily)

(Vertaa Ala-Risku, 1997.)
